Vestnik zoologii, **47**(6): 562, 2013

Vestnik zoologii
Journal of Schmalhausen Institute of Zoology

ЗАМЕТКА

Рідкісні види риб *Lota lota* та *Alburnus leobergi* (Actinopterygii) в Луганській області (Східна Україна) [Rare Fish Species *Lota lota* and *Alburnus leobergi* (Actinopterygii) in the Luhansk Oblast (Eastern Ukraine)]. — Фауна Луганщини включає в себе 137 видів тварин, внесених до Червоної книги України (ЧКУ, 2009), у т. ч. 64 види хребетних, з яких 9 — представники класу променеперих (Actinopterygii). Аналіз бази даних щодо раритетної фауни Луганщини (яку веде автор) показав, що у фауні області є два види риб, які не згадуються для Луганщини у ЧКУ: минь річковий — *Lota lota* (Linnaeus, 1758), ряд Gadiformes, та селява азовська — *Alburnus leobergi* Freyhof, Kottelat, 2007, ряд Cypriniformes. **Минь річковий (*Lota lota*)** відомий з 11 місцезнаходжень: • Новопсковський р-н, окол. с. Можняківка, р. Айдар, 1 екз., виявлено загиблим, довжина близько 20 см (повід. В. Шепітько); • там само, між с. Ново-Біла та смт Білолуцьк, р. Біла, дані за 2000–2013 рр., регулярно в норах у твердому крейдяному березі, 1 на 8–10 нір або на 200 м берега, тільки дрібні особини, до 25 см (повід. Ю. Кутняков); • Міловський р-н, окол. с. Криничне, р. Черепаха, біля заповідника «Стрільцівський степ», щорічно у 1986–2012 рр., часто на плесах, на мілководді, а також в тенетах та ятерях рибалок; звичайно рибини завдовжки близько 35–40 см (повід. Є. Боровик); • там само, окол. смт Великоцьк, р. Черепаха, спостереження 1990–2000-х рр., рибалки ловили особин завдовжки від 40 см, один екз. масою близько 1,5 кг (до 1997 р.) — на тризубець (острогу) навесні після льодоходу; невеликі особини постійно, частіше влітку на мілководді на плесах (повід. Є. Боровик); • Біловодський р-н, між селами Бараниківка та Зелеківка, р. Комишна, регулярно ловлять у берегових норах разом з раками, у т. ч. 2013 р. особини завдовжки 20–30 см (повід. І. Вакуленко); • там само, окол. смт Біловодськ, р. Деркул, 1997 р., регулярно відлови рибин завдовжки близько 30–40 см (повід. М. Лисечко); • Лутугинський р-н, смт Успенка (вкл. с. Вільхівка, с. Успінка та ст. Бразоль), р. Вільхівка, щорічно, часто при ловах волоком, звичайно масою до 1 кг; в кінці 1990-х і на початку 2000-х рр. постійно «видирали» минів з нір на різних ділянках річки (повід. М. Перегрим); • там само, Успенське вдсх., регулярно на стоці вдсх., до 2003 р. включно, часто при зимових ловах на жерлицю, звичайно масою 0,5–1 кг (повід. М. Перегрим); • Станично-Луганський р-н, с. Петрівка, р. Євсуг, вище злиття з р. Ковсуг, звичайний вид, дрібні особини (до 25 см, до 300 г), 2003–2013 рр., щороку ловлять руками в норах, до 5 екз. за день (повід. В. Симонов); • там само, біля м. Щастя, р. Донець, ур. «Японський пляж» нижче дамби Луганської ТЕС, лов рибалками на глибині (повід. М. Перегрим); • там само, окол. ст. Іллєнко, р. Деркул біля біостанції «Ново-Іллєнко», І половина 1980-х рр. до початку 1990-х рр. регулярно лов у берегових норах (повід. В. Вєтров); • там само, окол. с. Миколаївка, р. Донець, 1980-ті рр., регулярно ловили у берегових норах (повід. В. Вєтров). **Селява азовська (*Alburnus leobergi*)** відома із 6 місцезнаходжень: • Станично-Луганський р-н, с. Петрівка, р. Євсуг, 2003–2013 рр. (особл. багато у 2011 р.), звичайний навесні, в роки великого розливу ловлять до 50–60 екз. за день, дрібні особини, 10–15 см (повід. В. Симонов та ін.); • там само, окол. с. Красна Талівка, р. Деркул, 10.05.2011, 1 екз. завдовжки 14 см (отримано від рибалки, передано в Зоологічний музей ННПМ); • там само, окол. ст. Іллєнко, р. Деркул, біостанція «Ново-Іллєнко», регулярно навесні та у І половині літа протягом 1990–2000-х рр. (повід. М. Самчук); • там само, 1998–1999 рр., відлови під час навчальних практик (повід. М. Перегрим); • там само, 6–13.07.2013 три екз. завдовжки близько 15–18 см (в кол. автора є фото зразків, показаних рибалкою та С. Фоміним); • там само, окол. с. Колесниківка, постійно у 1990–2010-х рр., майже щорічно лови рибалками на весняному ході, досвідчені рибалки здобувають до 50 кг за сезон (повід. В. Шмітгаль); • Краснодонський р-н, окол. с. Краснодарський, р. Велика Кам'янка, щорічно у ловах навесні від великої до низької води, у період 1990–2001 рр. (повід. М. Перегрим); • там само, смт Сєверний, р. Донець, щорічні лови упродовж багатьох років (вкл. 2000–2013 рр.) під час весняного ходу, йде весною багато (повід. Г. Мельничук). Отже, обидва види риб є поширеними на території Луганщини, проте їхні знахідки обмежені переважно східними районами області, при тому не так основною рікою (Дінцем), як її притоками Деркул, Комишна, Айдар, Вільхівка, Велика Кам'янка, Євсуг. Більшість респондентів відзначають зменшення частоти зустрічей цих двох видів риб з роками. — **І. В. Загороднюк** (Луганський національний університет ім. Т. Шевченка, e-mail: zoozag@ukr.net).